

FINGERGULL In festo susceptionis sanguinis Domini

«Blóð várs herra Jesv Christi kom til Niðar ós» (“The blood of our Lord Jesus Christ came to Nidaros”). With these words the Icelandic *Annales regii* for 1165 record the arrival of a drop of Christ’s blood in Nidaros, today’s Trondheim, in Norway, and, if the information is correct, then it was in fact one of the first places to receive such a prominent relic. The chant cycle for the *Susceptio sanguinis* feast, called today the “Holy Blood office”, has survived in just one manuscript. It consists of ten parchment folios, and is all that remains of a book with chants for the Divine office. This antiphonary was written between 1250 and 1275, probably for Nidaros cathedral. Schola Sanctae Sunnivae and conductor Anne Kleivset have worked on this material for many years, and they give here the first complete recording of the “Holy Blood office”.

«Blóð várs herra Jesv Christi kom til Niðar ós» – med disse ord noterer de islandske *Annales regii* for året 1165 ankomsten til en dråpe av Kristi blod i Nidaros, og hvis informasjonen er korrekt, er byen blant de tidligste steder med en slik prominent relikvie. Syklusen for tidebønnene har overlevd i bare én håndskrift. Den består av kun ti pergamentblader og er restene av en sangbok for tidebønnene. Dette antifonariet ble skrevet mellom 1250-1275 trolig for Nidarosdomen. Schola Sanctae Sunnivae og dirigenten Anne Kleivset har i mange år arbeidet med dette materialet, og gir her den første komplette innspillingen av *Fingergull-officiet*.

Schola Sanctae Sunnivae Anne Kleivset

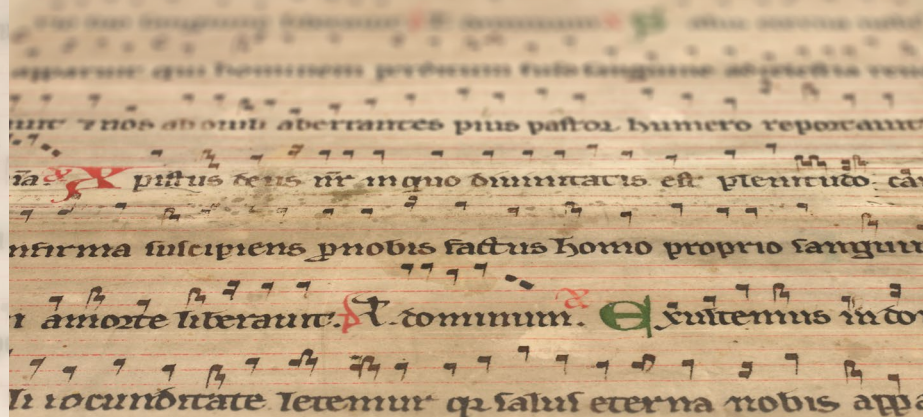
EAN13: 7041888520429

5.0 surround and stereo recorded in DXD 24bit/352.8kHz
2L-114-SACD made in Norway 20©15 Lindberg Lyd AS

2L¹¹⁴

FINGERGULL In festo susceptionis sanguinis Domini

Schola Sanctae Sunnivae

FINGERGULL

In festo susceptionis sanguinis Domini

The Holy Blood office MS. Add. 47 fol.

Ad primas vesperas

- 1 Antiphona: Super precipuos 1:06
- 2 Antiphona: Ecce advenit dominator Deus 0:44
- 3 Antiphona: Salus aeterna nobis 0:46
- 4 Antiphona: Christus Deus noster 0:46
- 5 Antiphona: Exultemus in Domino 0:59
- 6 Responsorium: Jesu bone 3:35
- 7 Hymne: Salve lux mundi 3:06
- 8 Antiphona ad Magnificat: Ave pater gloriosae 1:43

Ad matutunas

- 9 Antiphona ad invitorium: Filie Sion venite 3:05
- 10 Hymnus: Christe redemptor omnium 3:10

In primo nocturno

- 11 Antiphona: Auctor salutis omnium 2:29
- 12 Antiphona: Beata vere civitas 2:29
- 13 Antiphona: Clementissime Domine 3:41
- 14 Responsorium: Dignus es, Domine 2:08
- 15 Responsorium: O vere digna hostia 2:22
- 16 Responsorium: Domine Jesu Christe 4:09

In secundo nocturno

- 17 Antiphona: Domine rex omnipotens 3:06
- 18 Antiphona: Gregem tuum Domine 1:55
- 19 Antiphona: Da, benignissime Deus 2:10
- 20 Responsorium: Verbum patris aeterni 3:16
- 21 Responsorium: Primogenito patris 1:49
- 22 Responsorium: Completis scriptis 3:01

In tertio nocturno

- 23 Antiphona: Gratia Dei per Jesum Christum 3:09
- 24 Antiphona: Domine fons misericordiae 3:32
- 25 Antiphona: Ave regum rex et Domine 2:58
- 26 Responsorium: Sanguis tuus Domine 2:15
- 27 Responsorium: Gratia dominica 2:07
- 28 Responsorium: Summa laus 3:08

Ad laudes

- 29 Antiphona: Crux benedicta nitet, Dominus 0:32
- 30 Antiphona: Salvator mundi, salva nos 0:39
- 31 Antiphona: Orabat Christus in caelum 1:00
- 32 Antiphona: Redemisti nos, Deus 0:42
- 33 Antiphona: Ecce de quo Johannes dicit 0:43
- 34 Hymnus: Magne Deus potentiae 2:01
- 35 Antiphona ad Benedictus: Laetentur omnes populi 2:01

Ad secundas vesperas

- 36 Antiphona ad Magnificat: Rex seculorum 1:51

«Blóð várs herra Jesv Christi kom til Niðar ós» (“The blood of our Lord Jesus Christ came to Nidaros”). With these words the Icelandic *Annales regii* for 1165 record the arrival of a drop of Christ’s blood in Nidaros, today’s Trondheim, in Norway. What had arrived was a precious relic. On the first Maundy Thursday Christ himself had talked of his blood as a sign of the forgiveness of sins. St Paul, in his letter to the Ephesians (1:7), writes: “In [Christ] we have redemption through his blood, the forgiveness of sins...”

During the medieval Eucharist, wine was transformed into the blood of Christ through transubstantiation. This was a mystical re-enactment of the passion. In relics of the holy blood medieval believers found, in addition, palpable physical traces of the passion and of Christ’s historical body. This distinguishes holy blood relics from other relics or objects which had “only” been in *contact* with Christ, such as Veronica’s veil, the cross, the crown of thorns, the nails, the lance that opened Jesus’s side (the “holy lance”), and the holy shroud. It is therefore not surprising that we find quite a number of holy blood relics in Europe: on the island of Reichenau, in Lucca, Fécamp, Glastonbury, Brugge and Weingarten. If the information given in the Icelandic annals about the arrival of a holy blood relic to Nidaros is correct, then it was in fact one of the first places to receive such a prominent relic.

As often occurred with important saints’ relics, Christ’s holy blood and its arrival in Trondheim became the central theme of an ecclesiastical feast. This feast was called “*Susceptio sanguinis*” (“the acceptance of the blood”) and was celebrated annually, on 12th September. In a list of feast days issued under Archbishop Jón II Raudr (John Raude, 1268-82) this feast day is called “*Fingergulzmesso*”, the “Mass of the finger-gold”. The name indicates that the drop of Christ’s blood was contained in a golden ring.

In Archbishop John Raude’s day, the *Susceptio sanguinis* feast had a prominent liturgical ranking, being classified only one level below the highest feasts of the ecclesiastical year, Christmas and Easter. The liturgy for such a high-ranking feast was comprehensive and exacting, in terms of both texts and music. It included a special Mass repertory and a cycle of all in all more than

30 chants for the feast day’s Divine Office – comprising 1st vespers, vigils, lauds, four minor hours, and, finally, 2nd vespers. The chant cycle for the *Susceptio sanguinis* feast, called today the “Holy Blood office”, has survived in just one manuscript, kept at the National Library of Denmark, in Copenhagen: MS Add. 47 folio (a digital reproduction of the whole fragment can be seen here: www.kb.dk/permalink/2006/manus/69/). This manuscript gives us the only extant example of the chant cycle but, fortunately, also the most comprehensive information about it. It consists of just ten parchment folios, and is all that remains of a book with chants for the Divine office (an “antiphonary”) in relatively large choir-book format (45½ x 30 cm). This antiphonary was written between 1250 and 1275, probably for Nidaros cathedral. The fragment is also famous as an important source for a large part of St Olav’s office.

The Holy Blood office that we find in Add. 47 belongs to a type of medieval office where the chants are almost entirely based on melodies from older offices. (The same sort of borrowing was also chosen for St Olav’s office and, indeed, for many other medieval saints’ offices.) In her edition of the *Holy Blood office*, published in 2004, Gisela Attinger has identified the models that served as the basis for the chants. They come from the offices for Christmas and for the Holy Cross, amongst others. Many of the responsories were taken directly from the liturgy of the hours for Sexagesima Sunday and Quinquagesima Sunday – respectively, the second and first Sunday before Lent.

One may ask why the arrival of the holy blood relic did not lead to the composition of new music. A possible answer can be given by pointing to a special effect obtained when different texts are sung to the same music: a tune, sung with a new text, reminds us of its original text; and vice versa.

The chant texts and lessons for the Sexagesima and Quinquagesima Sundays’ liturgy were taken from the Old Testament. On Sexagesima Sunday the story of Noah and the flood was read; on Quinquagesima Sunday, an episode from Abraham’s life. Both stories were understood as being connected to the passion of Christ. In the Middle Ages Noah was considered

as a prefiguration of Christ; the wood of Noah's ark was understood as a prefiguration of the cross, and the cleansing great flood as a prefiguration of Christ's blood. In the story about Abraham and Isaac themes like the sacrifice of a son and the acceptance of self-sacrifice, even if it leads to death, anticipate central facets of Christ's passion. The re-use of these melodies that "belonged" to these themes may have been a deliberate ploy to point to and to emphasise the underlying connection between these episodes in the history of mankind's redemption in a general way.

But occasionally more specific connections are found. Here is one example. During vigils on Quinquagesima Sunday, the canons of Nidaros cathedral sang the responsory *Clamor inquit*. The text of this responsory quotes from the story of Sodom and Gomorrah as told in the First Book of Moses (18: 20-21). The extract begins with God's own words. Having heard complaints about the wickedness of the two cities, He wants to see if they are true. The responsory's verse recounts part of Abraham's famous attempt to stop the catastrophe by protesting the injustice of an indiscriminate killing of all the inhabitants without exception. (1 Moses 18: 23-33).

In the Holy Blood office's seventh responsory, *Sanguis tuus*, the old melody from the responsory *Clamor inquit* received new words. The responsory *Sanguis tuus* celebrates Christ's blood as a redeeming power. This blood once conquered original sin, says the text, and now it is a weapon in the battle against the devil. The new verse proclaims that Christ has made the faithful priests of his blood and inheritors of the kingdom of heaven.

At first sight the original responsory for Quinquagesima Sunday, *Clamor inquit*, and its later adaptation in the Holy Blood office, *Sanguis tuus*, seem to tell two very different stories. In the *Clamor* responsory Abraham begs for a just treatment of the citizens of Sodom and Gomorrah. His wish is granted, but the result is disastrous: we know from I Moses 19 that only the pious Lot and his wife and daughters were permitted to flee from the complete destruction of the cities (Lot's wife, however, was turned into a pillar of salt when she looked back). In the Old

Testament, justice is the guiding principle. More positive is the perspective in the responsory *Sanguis tuus* in the Holy Blood office: after the passion of Christ, which washed away original sin, Christians live under the principle of mercy. In spite of their sins Christians are assured that their prayers for mercy will be answered, because of Christ's sacrifice and the power of his cleansing blood.

As noted above, the two responsories *Clamor inquit* and *Sanguis tuus* are sung to the same melody. This suggests a link between the punishment story about Sodom and Gomorrah and the story of redemption through the blood of Christ. We can presume that the canons who knew these chants by heart remembered the stories they are connected with. The identical melody thus signals the fundamental transition – from the epoch of justice to the epoch of mercy – which occurred in Christ's passion and resurrection, and which had such an enormous importance for people in the Middle Ages. We may conclude, then, that the re-use of older melodies in the Holy Blood office most probably had a theological and exegetical aim.

The Holy Blood office was not created to be sung by a congregation of lay people. It was created first and foremost for a clerical élite, to ensure that the ecclesiastical community at Nidaros could celebrate the liturgical services in a solemn and meaningful manner. An office was a solemn ceremonial meditation, performed by a group of trained members – specialists who had dedicated their whole lives to the liturgy and its music. These members saw themselves as the clerical representatives of all other levels of society.

Today the Nidaros holy blood relic has disappeared, and many regard the medieval cult of relics as repellent, heathen and, indeed, utterly fanciful. However, if we choose to focus on the main idea lying behind the cult of the holy blood – namely the theme of the redemption of mankind flowing from a substance that descends from the divine – we might perhaps understand the cult's long-standing attraction. This attraction is still operative: who amongst us enlightened contemporaries has not been fascinated by books and films like *The Da Vinci Code* or *Indiana Jones and the Last Crusade*, which are really just remakes of a tradition tracea-

ble through Richard Wagner's *Lohengrin* or *Parsifal* back to Chrétien de Troyes's 12th century grail stories and the medieval legends about Mary Magdalene?

For us, these are no more than fascinating stories. For the people of the Middle Ages, however, they were reality: in the celebration of the Holy Blood office a matter of utmost importance was thematized in text and music – namely, the tangible actions of God in “our” place and at “our” time. The Holy Blood office celebrates that Christ's presence in the form of a drop of his blood is a guarantee of the spiritual and physical redemption for a whole region – right here, “in our midst”, at Nidaros. There is a significance in this for us today. If we examine in detail what the texts say and where the melodies in cycles such as that of the Holy Blood office originate, we can get an idea about what really occupied the minds of the members of the clerical community at Nidaros, about what really mattered for this élite, and about how they articulated themselves.

For further reading: Gisela Attinger / Andreas Haug (eds.), *The Nidaros Office of the Holy Blood. Liturgical Music in Medieval Norway*, Tapir academic press, Trondheim 2004. Roman Hankeln, 'Intertextual Strategies in the Chants of Medieval saints' Offices (historiae)', in: Marek Thue Kretschmer (ed.), *La typologie biblique comme forme de pensée dans l'historiographie médiévale*, Brepols, Turnhout 2014 (Textes et Études du Moyen Âge, 75), pp. 197–217.

Ad primas vespæ

1. Antiphona 1

Super præcipuos supérni regni
poténtes, summe potens qui nos
redemísti redémpat catérvae, preces
atténde, ut quæ tui gaudet sánguineis
susceptiõne, gratulétur redemptiõne.
Psalmus 112

2. Antiphona 2

Ecce ádvenit Dominátor Deus, et
regnum in manu eius, et potéstas et
impérium in ætérnum, quique nos ab
hostis império suo ságuine liberávit.
Psalmus 116

3. Antiphona 3

Salus ætérna nobis appáruit qui
hóminem pérditum fuso sanguine
ad cæléstia revocávit, et nos ab
óvili aberrántes pius pastor húmero
reportávit. *Psalmus 145*

4. Antiphona 4

Christus Deus noster, in quo
divinitátis est plenitúdo, carnis nostræ
infirma suscipiens, pro nobis factus
homo próprio ságuine hóminem a
morte liberávit. *Psalmus 148*

5. Antiphona 5

Exsultémus in Dómino et spiritali
iucunditáte lætémur, quia salus
ætérna nobis appáruit, qui pro nobis
 próprio ságuine fuso mortis morsus
factus est, ut nos móriens a morte
liberáret. *Psalmus 147*

First vesper

1. Antiphon 1

Supreme Power above the principle
powers of the kingdom on high, you
who have redeemed us, hear the
prayers of your redeemed congregation
that in rejoicing over the reception
of your blood, it may be joyful in the
redemption. *Psalm 112*

2. Antiphon 2

Behold, there comes the almighty God,
the kingdom in His hand, His might
and sovereignty everlasting, and with
His blood he has freed us from the
sovereignty of the enemy. *Psalm 116*

3. Antiphon 3

He has shown Himself to us as an
eternal salvation, who has recalled lost
man to heaven by shedding His blood,
the tender shepherd who has carried
us back on His shoulder when we
strayed from the fold. *Psalm 145*

4. Antiphon 4

Christ our God, in whom dwells the
fullness of divinity, accepting the
weakness of our flesh became man on
our behalf and freed man from death
with His own blood. *Psalm 148*

5. Antiphon 5

Let us exult in the Lord and be joyful
in delight of the spirit, for eternal
salvation has appeared to us; He,
having shed His own blood for our
sake, became the bite that was deadly
for death, when in dying He freed us
from death. *Psalm 147*

Til første vesper

1. Antifon 1

Du mektigste over alle det høye rikets
mektige, som har forløst oss til den
forløste flokk, hør bønnene, slik at den
som gleder seg ved ditt blods komme,
i glede mottar forløsningen. *Salme 112*

2. Antifon 2

Se, han kommer, Herren Allherskeren,
og riket er i hans hånd, og makten
og herreveldet til evig tid, og han har
befri oss fra fiendens velde ved sitt
blod. *Salme 116*

3. Antifon 3

Den evige frelse åpenbares for oss,
den som kalte det fortapte mennesket
tilbake til det himmelske ved det
utgytte blod og den gode hyrde bragte
oss fra de villfarne får på sine skuldre
tilbake. *Salme 145*

4. Antifon 4

Kristus vår Gud, i hvem er guddom-
mens fylde; han styrket vårt svake
kjød og ble menneske, ved sitt blod
frigjorde han mennesket fra døden.
Salme 148

5. Antifon 5

La oss fryde oss i Herren og juble i
åndelig glede, fordi den evige frelse er
åpenbart for oss. Han har ved sitt eget
utgytte blod gitt døden sitt banesår
og frir oss ved sin død fra døden.
Salme 147

6. Responsórium

Jesu bone, qui nos per próprium sánguinem a morte solvistí. *Qui mortem pro nobis sústinens, in morte clarificátus ad patrem regréssus es. V. Esto nobis, Dómine, turris fortitúdinis a fácie inimici.

*Qui mortem pro nobis.

V. Glória Patri et Filio et Spíritui Sancto.

*Qui mortem pro nobis.

7. Hymnus

1. Salve lux mundi, rex regum et glória. Salve spes nostra, salve salvans ómnia protége, munda, bédedic, salvífica plebem quam tu redemísti ságuine. 2. Salva Redémptor, plasma tuum nóbile, signátum sancto vultus tui lúmine, ne lacerári sinas fraude daemónum, propter quod mortis exsolvistí prétium. 3. Dole captívos esse tuos sérvulos, absolve reos, compéditos érige, et quos cruóre redemísti próprio, Rex Bone, tecum fac gaudere pépetim. 4. Sit tibi Jesu, bédédicte Dómine, glória, virtus, honor et impérium. Una cum Patre Sanctóque Paráclito, cum quibus regnas, Deus ante sáecula. Amen.

8. Antiphona ad Magnificat

Ave Pater glorióse, ave Patris proles inclíta, Jesu Christe, qui per próprii sánguinis effusiónem meruísti nomen, quod est super omne nomen. Te ergo

6. Responsory

Good Jesus, who has released us from death through His own blood *Undergoing death for us, being glorified in death has returned to the Father. V. Be to us, Lord, a tower of strength in the face of the enemy.

*You, undergoing death for us.

V. Glory be to the Father, and to the Son, and to the Holy Spirit.

* You, Undergoing death for us.

7. Hymn

1. Hail, Light of the World, King of Kings and Glory. Hail, our hope, hail, you who preserve all things. Protect, cleanse, bless and save your people, whom you have redeemed with your blood. 2. Preserve, Redeemer your noble creature, marked with the sacred light of your countenance. Let him not be torn by harmful friends, the one for whom you paid the price of death. 3. Grieve that your humble servants are captives, absolve the guilty, raise up the shackled, and, those whom you have redeemed with your own blood, good King, make them rejoice with you eternally. 4. May glory, power, honor and dominion be to you, Jesus, blessed Lord, together with the Father and the Holy Paraclete, with whom you have reigned as God from of old.

8. Antiphon to Magnificat

Hail glorious Father; hail, illustrious offspring of the Father, Jesus Christ, who through the shedding of your own blood have earned a name which

6. Responsory

Good Jesus, som oss ved ditt eget blod løste fra døden *Som tálte døden for oss, og herliggjort i døden vendte tilbake til Faderen. V. Vær for oss, Herre, et styrkens tårn for fiendens åsyn.

*(Du) Som tálte døden for oss.

V. Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd.

*(Du) Som tálte døden for oss.

7. Hymne

1. Vær hilset, verdens lys, kongenes konge og herlighet. Vær hilset, vårt håp, vær hilset, du som frelser alt. Beskytt, rens, velsign, helbred folket som du har frikjøpt ved ditt blod. 2. Frels, o Forløser, din edle skapning, som er merket med ditt åsyns hellige lys, la ikke sønderdrives av djevensk svik, han som du har betalt dødens pris for. 3. Sørge over dine tjeneres fangenskap, tilgi de skyldige, løs de bundne, og la dem, som du har forløst ved ditt blod, Gode Konge, glede seg med deg i evighet. 4. Vær deg, Jesus, velsignede Herre, herlighet, kraft, ære og makt. Med Faderen og Den hellige Talsmannen, hersker du, Gud fra evighet. Amen.

8. Antifon til Magnificat

Vær hilset, herlige Fader, vær hilset, Faderens navngjetne avkom, Jesus Kristus, som ga ditt eget blod og derfor har fortjent et navn som er over

pétimus, Jesu clemens, cleméntiam impénde supplicibus.

Ad matutinas

9. Antiphona ad invitatórium

Fíliae Sion, veníte et vidéte regem coronátum in cruce, cuius caro mundi vita, cuius sanguis redemptio. 1. Veníte, exsultémus Dómino; *iubilémus Deo salutári nostro. 2. Praeoccupémus fáciem eius in confessióne, *et in psalmis iubilémus ei. 12. Glória Patri et Filio, *et Spíritui Sancto, 13. sicut erat in principio, et nunc et semper, *et in sáecula saeculórum. Amen.

Psalmus 94

10. Hymnus

1. Christe redémptor ómnium, ex Patre, Patris únice, solus ante princípium natus ineffábiliter. 2. Tu lumen, tu splendor Patris, tu spes perénis ómnium, inténde quas fundunt preces tui per orbem fámuli. 3. Meménto salútis auctor quod nostri quondam córporis, ex illibáta Virgine nascéndo, formam sumpseris. 4. Hunc caelum, terra, hunc mare, hunc omne quod in eis est, auctórem advéntus tui laudans exsúltat cántico. 5. Nos quoque, qui sancto tuo redépti sumus ságuine, ob diem advéntus tui laudans novum concínimus. 6. Laus Patri sír Ingénito, laus eius Unigénito, cum Spíritui Paráclito, in sempitérna saecula. Amen.

is above all names. We beseech you therefore, merciful Jesus, bestow mercy on your suppliants.

Matutin

9. Antiphon invitorium

Come, daughters of Zion, and see the King, crowned on the cross, whose flesh is the life of the world, whose blood is redemption. 1. O come, let us sing unto the Lord * let us make a joyful noise to the rock of our salvation. 2. Let us come before his presence with thanksgiving *and make a joyful noise unto him with psalms. 12. Glory be to the Father, and to the Son *and to the Holy Spirit. 13. As it was in the beginning, is now, and ever shall be *world without end. Amen. *Psalm 94*

10. Hymn

1. Christ, redeemer of all, only son of the Father, sole-begotten of the Father, before time began, inexpressibly. 2. Light and splendor of the Father, you, unfailing hope of all, hear the prayers which your servants pour forth throughout the world. 3. Remember, Author of our salvation, that you once assumed the shape of our body, by being born of a virgin undefiled. 4. Him, who is author of your coming, Him sky, earth and sea, Him all that is in them praising, rejoice in song. 5. We too, who were redeemed by your sacred blood, sing a new hymn together for the day of your arrival. 6. Praise to the unbegotten Father, praise to His only-begotten Son, with the Holy Paraclete, for ages everlasting, Amen

alle navn. Deg ber vi da, milde Jesus, gi dem som ber, del i din godhet.

Til matutin

9. Antifon til invitorium

Kom, Sions døtre, og se kongen kronet på korset; ham, hvis kjød er verdens liv, ham, hvis blod er gjenløsning. 1. Kom, la oss juble for Herren, *rope av glede for Gud, vår frelse. 2. La oss tre frem for hans åsyn med lovsang, *og syng hans pris med salmer. 12. Ære være Faderen og Sønnen, *og Den Hellige Ånd. 13. Som det var i opphavet, og nå og alltid, *og i all evighet. Amen. *Salme 94*

10. Hymne

1. Kristus, alles forløser, av Faderen, Faderens eneste, alene for begynnelsen født på ufattelig vis. 2. Du lys, du Faderens herlighet, du alles evige håp, gjør bønnene som dine tjenere lar strømme ut over verden. 3. Kom i hu, du frelsens opphavsmann, at engang tok du, -født av den uskadde Jomfruen, - skikkelse som vår kropp. 4. Ham himmel, jord, Ham havet, Ham alt som i dem er, Ham, opphavsmann til ditt komme, priser de og jubler med sang. 5. Vi også, som ble gjenløst ved ditt hellige blod, mot dagen for ditt komme synger den nye sang. 6. Ære være den ufødte Fader, ære være hans Énbårne, med Ånden, Talsmannen, i evigheters evighet. Amen.

In primo nocturno

11. Antiphona 1

Auctor salutis omnium, Iesu nostrum refugium, te invocamus cernui et indigni famuli, sanguine quos proprio dignatus es redimere, iungere digneris patriarcharum cunctis. 1. Domine, Dominus noster, *quam admirabile est nomen tuum in universa terra; 2. Quoniam elevata est magnificentia tua *super caelos. *Psalmus 8*

12. Antiphona 2

Beata vere civitas, quam illustrat divinitas, Jerusalem celestibus exornata lapidibus, in cuius edificia nos adducere digneris, quos tuo Iesu Domine liberasti sanguine.

Psalmus 18

1. Caeli enarrant gloriam Dei, *et opera manuum eius annuntiant firmamentum. 2. Dies dei eructat verbum, *et nox nocti indicat scientiam.

13. Antiphona 3

Clementissime Domine, qui pro nostra miseria ab impiorum manibus mortis supplicium pertulisti, libera redemptos tuos ab inferni voragine, et cuncta eis peccata oblivione perpetua dele, pro quibus venerandum corpus tradidisti atque preciosum sanguinem effudisti. 1. Domini est terra et plenitudo eius, *orbis terrarum, et

At first Nocturne

11. Antiphon 1

Author of everyone's salvation, Jesus, who are our refuge, We, your servants, bowing and unworthy, call upon you, those whom you thought worthy to redeem with your own blood, see fit to unite us with the companies of the patriarchs. 1. O Lord our Lord *how excellent is thy name in all the earth! 2. Who hast set thy glory *above the heavens. *Psalm 8*

12. Antiphon 2

The city is truly blessed which your Godhead illuminates, Jerusalem adorned with celestial stones, into whose dwellings deem it fit to lead us, whom you set free, Lord Jesus, with your blood.

Psalm 18

1. The heavens declare the glory of God *and the firmament sheweth his handy-work. 2. Day unto day uttereth speech *and night unto night sheweth knowledge.

13. 3. Antiphon

Most merciful Lord, who for the sake of our wretchedness endured the punishment of death at the hands of the wicked, set free from the infernal abyss those you have redeemed and blot out all their sins in lasting oblivion, those for whom you gave up your revered body and poured forth your precious blood. 1. The earth is the Lord's and

Ved 1. nokturn

11. Antifon 1

Alles frelses opphav, Jesus, vår tilflukt, vi påkaller deg på kne, vi overdige tjener, som du gjenløste ved ditt eget blod, -la oss forenes med patriarkenes skare. 1. Herre, vår Herre, *hvor herlig er ditt navn over den vide jord; 2. høytt er din herlighet hevet *over himlene. *Salme 8*

12. Antifon 2

I sannhet salige stad, som Guddommen opplyser, Jerusalem prydet med himmelske stener, dit fører du oss, Herre Jesus, du som har frigjort oss ved ditt blod.

Salme 18

1. Himlene forkynner Guds ære, *hvelvingen kunngjør hans henders verk. 2. Dag bærer bud til dag, *natt gir sin kunnskap til natt.

13. 3. Antifon

Mildeste Herre, - som for vår elendighets skyld måtte tåle dødens straff ved de ugudeliges hender, - fri dine gjenløste fra helvetes pine. Slett alle deres synder til evig glemsel, du som for dem har gitt ditt æverdige legeme og utgytt ditt dyrebare blod. 1. Herrens er jorden og dens fylde, *jorderiket og alle som bor der.

universi qui habitant in eo. 2. Quia ipse super maria fundavit eum, *et super flumina praeeparavit eum. *Psalmus 23*

14. Responsorium 1

Dignus es, Domine, accipere librum et aperire signacula eius, quoniam occisus es et redemisti nos Deo. *In sanguine tuo. V. Fecisti enim nos Deo nostro regnum et sacerdotes. *In sanguine tuo.

15. Responsorium 2

O vere digna hostia, cuius roseo cruore salus mundo et vitae reddita erant praemia. *Qui pro nobis perditus sui sanguinis solvit pretium. V. Qui propriam animam ponens et resumens tyrannum trudens vinculo, nobis reseravit paradisum. *Qui pro nobis.

16. Responsorium 3

Domine Jesu Christe, salus et vita morientium, qui hominem perditum redemisti. *Propter quem tuum pretiosum sanguinem mortis exsolvisi pretium. V. Memor esto congregationis tuae, quam possedisti ab initio, pro qua non dubitabas manibus tradi nocentium, ut hominem liberares a morte. *Propter quem tuum. V. Gloria Patri qui proprio Filio non pepercit, gloria eius Unigenito, pro nobis morti tradito, et Spiritui Sancto. *Propter quem tuum.

the fullness thereof *the world, and they that dwell therein. 2. For he hath founded it upon the seas *and established it upon the floods. *Psalm 23*

14. Responsory 1

You are worthy, Lord, to receive the book and open its seals, since you were slain and redeemed us for God. *By your blood. V. For you have made us a kingdom and priests for our God. *By your blood.

15. Responsory 2

O truly fitting sacrifice, through whose crimson blood salvation and the rewards of life were restored to the world. *Who paid the price of His blood for us lost ones. V. He who, laying down and taking up his own life again, thrusting the tyrant into a chains, unlocked paradise for us. *Who paid the price.

16. Responsory 3

Lord Jesus Christ, salvation and life of the dying, you redeemed lost man, *on whose account you paid the price of death, your precious blood. V. Be mindful of your assembled worshippers, whom you have held as your own from the beginning. For them you did not hesitate to be delivered into the hands of the wicked, so that you might free man from death. *On whose account. V. Glory be to the Father, who did not spare His own son, glory to His only-begotten Son, who was consigned to death for our sake, and glory to the Holy Spirit. *On whose account.

2. For Han festet den over havet, *og innrettet den over elvene. *Salme 23*

14. Responsorium 1

Verdig er du, Herre, til å motta boken og åpne dens segl, for du ble drept og har gjenløst oss for Gud. *Ved ditt blod. V. Du har gjort oss til et rike og til prester for vår Gud. *Ved ditt blod.

15. Responsorium 2

O, i sannhet verdige offer, ved hans røde blod ble frelsen og livets gave blitt tilbake til verden. *Han ofret sitt blod for oss fortapte. V. Han som oppgav, og tok tilbake sin egen ånd, han drev tyrannen i lenker, og gav oss paradiset tilbake. *Han ofret.

16. Responsorium 3

Herre Jesus Kristus, de døendes frelse og liv, du har gjenløst det tapte menneske. *For oss betalte du med ditt dyrebare blod dødens pris. V. Kom i hu din forsamling, som fra begynnelsen av er din. Uten å nøle, overga du deg i de skjendiges hender for oss, så du kunne befri mennesket fra døden. *For oss. V. Ære være Faderen, som ikke skånte sin egen Sønn, ære være hans Enbårne, som for oss gikk gjennom døden, og Den Hellige Ånd. *For oss.

In secundo noctúrno

17. Antíphona 4

Dómine, Rex omnipotens, libera sérvulos tuos de princípibus tenebrarum et de locis poenarum, pro quibus tui sánguineis prétium exsolvísti. Christe, Dómine, duc nos ad consórtium electórum tuórum, cum quibus gaudeant in saecula. 1. Deus noster refúgium et virtus, *adiutor in tribulatióibus, quae invenérunt nos nimis. 2. Propterea non timébimus dum turbábitur terra, *et transferéntur montes in cor maris. *Psalmus 45*

18. Antíphona 5

Gregem tuum, Dómine, custódi, qui crucem propter hómines suscipere dignátus es, effúdens tuum ságuinem nostrae salútis prétium. Allelúia. 1. Iubiláte Deo, omnis terra, *2. servíte Dómino in lactíia; introíte in conspéctu eius *in exsultatíone. *Psalmus 99*

19. Antíphona 6

Da, benigníssime Deus, hanc servis tuis misericórdiam, ut sint in número electórum tuórum quos crúore tu próprio redímere dignátus es. 1. Deus, iudícium tuum regída, * et iustítiam tuam filio regis; 2. iudicáre pópulum tuum in iustítia, *et páuperes tuos in iudicio. *Psalmus 71*

20. Responsórium 4

Verbum Patris aetérni, vera salus et única spes mundi. *Tuo redéemptos

At second Nocturne

17. Antíphon 4

Lord, Almighty King, from the princes of darkness and from the regions of punishment free your humble servants, for whom you paid the price of your blood. Lord Christ, lead us to the fellowship of your elect, with whom we may rejoice for ever. 1. God is our refuge and strength *a very present help in trouble. 2. Therefore will not we fear, though the earth be removed *and though the mountains be carried into the midst of the sea. *Psalm 45*

18. Antíphon 5

Guard your flock, Lord, you who deigned to assume the cross for the sake of mankind, shedding your blood as the price of our salvation. Alleluia. 1. Make a joyful noise unto the Lord, all ye lands *2. Serve the Lord with gladness *come before his presence with singing. *Psalm 99*

19. Antíphon 6

Have compassion on your servants, most bounteous God, that they may be among the number of your elect, whom you deigned to redeem with your own blood. 1. Give the king thy judgments, O God *and thy righteousness unto the king's son. 2. He shall judge thy people with righteousness *and thy poor with judgment. *Psalm 71*

20. Responsory 4

Word of the eternal Father, true salvation and only hope of the

Ved andre nokturn

17. Antífon 4

Herre, allmektige Konge, fri dine tjenere fra mørkets fyrster og straffens steder, du som har betalt for dem med ditt blod. Kristus, Herre, før oss til dine utvalgte fellesskap. La oss glede oss med dem i evighet. 1. Gud er vår tilflukt og vår styrke, *en hjelper i nød som rammer oss. 2. Derfor frykter vi ikke om jorden ryster, *om fjellene bever i havets dyp. *Salme 45*

18. Antífon 5

Vokt din hjord, Herre, du som for menneskenes skyld valgte å ta opp korset og utgyde ditt blod til vår frelses pris. Halleluja. 1. Juble for Gud, all jorden, *tjen Herren med glede. 2. Tre frem for hans åsyn *med jubel. *Salme 99*

19. Antífon 6

La i miskunn, nådige Gud, dine tjenere være blant dine utvalgte tall, de som du har gjenløst ved ditt eget blod. 1. Gud, gi Kongen din domsrett, *Kongesønnen din rettferd, 2. så han dømmet ditt folk rettferdig *og dine fattige med rett. *Salme 71*

20. Responsorium 4

Faderens evige Ord, sanne frelse og verdens eneste håp. *Herre Jesus

ságuine, aeternálibus, Dómine Jesu Christe, non exclúdas a núptiis. V. Assisténtes ergo tuae laudi sérvulos salva et quos redemísti. *Tuo redéemptos ságuine.

21. Responsórium 5

Primogénito Patris - de sinu procedénti qui descéndens ab altis nos próprio ságuine solvit a morte, - *digna laudum vota solvámus benedicéntes illi. V. Qui carnis nostrae trábea indútus homo factus servum redémit. *Digna laudum vota.

22. Responsórium 6

Complétis scriptis, a prophétis praeténtis, Dóminus crucem sanctíficans *Ságuine fuso Leviathan sub clavis pressit hostilémque tyránnidem cessáre fecit. V. Recordátus Dóminus verbí, quod promiserat Ábrahae fidéli suo. *Ságuine fuso. V. Glória Patri ingénito, laus eius Unigénito, et Spíritui Sancto. *Ságuine fuso.

In tertio noctúrno

23. Antíphona 7

Grátia Dei per Jesum Christum qui nos liberávit sui prétio ságuineis libéret nos de tenebrarum princípibus et constitúat in caeléstí patria, gaudéntes secum in sempitérna glória. 1. Cantáte Dómino cánticum novum, *cantáte

world. *Lord Jesus Christ, do not exclude those redeemed by your blood from the eternal wedding feast. V. Therefore preserve your humble servants, who minister to your praise and whom you have redeemed. *Lord Jesus Christ.

21. Responsory 5

To the first-born Son going forth from the bosom of the Father, who, descending from on high, released us from death with His own blood. *Let us deliver worthy offerings of praise, blessing Him. V. He who was made man, garbed in the robe of our flesh, redeemed His servant. *Let us deliver.

22. Responsory 6

In fulfillment of the writings set out by the prophets, the Lord, sanctifying the cross *With the blood He shed, held Leviathan fast under lock and key and brought to a halt the tyrant. V. The Lord remembered the word He had promised to his faithful Abraham. *With the blood He shed. Glory to the unbegotten Father, and praise to His only-begotten Son, and to the Holy Spirit. *With the blood He shed.

At third Nocturne

23. Antíphon 7

May the grace of God, through Jesus Christ, who freed us with the price of His blood, free us from the princes of darkness and set us in the celestial home, rejoicing with Him in everlasting glory. 1. Sing to the Lord a

Kristus, steng ikke ute fra den evige bryllupsfest de som du har gjenløst ved ditt blod. V. Frels da tjenerne som lovpriser deg og som du har forløst. *Herre Jesus Kristus.

21. Responsorium 5

Til Faderens Førstefødte, -som utgår fra hans innerste, og stiger ned fra det høye og løser oss fra døden ved sitt eget blod, - *la oss innfri det verdige lovsangsløftet og velsigne Ham. V. Som kledde seg i vårt kjød og ble menneske, og forløste slaven. *La oss innfri.

22. Responsorium 6

Ved å fullbyrde Skriftene, utlagt av profetene, ved å helliggjøre korset *Med det utgydte blod, holdt Herren Leviathan fast bak lås og stoppet tyrannen. V. Herren husket det han hadde lovet sin trofaste Abraham. *Med det utgydte blod. Ære være den ufødte Faderen, og pris til hans Énbårne og Den Hellige Ånd. *Med det utgydte blod.

Ved tredje nokturn

23. Antífon 7

Måtte Guds nåde ved Jesus Kristus, som har frigjort oss ved prisen av sitt blod, frigjøre oss fra mørkets fyrster og gi oss å glede oss med seg i det himmelske fedreland i evig herlighet. 1. Syng en ny sang for Herren, *syng

Dómino, omnis terra. 2. Cantáte Dómino, et benedicite nómini eius, *annuntiáte de die in diem salutáre eius. *Psalmus 95*

24. Antífona 8

Dómine, fons misericórdiae, in quo lavántur contágia delictórum, succúrre propítius redemptae familiae tuae, et quam effusióne pretiósí ságuinis redemísti, post humánam conversatióem dimissis excéssibus sedes cleménter, pastor bone, largíre paradísí. 1. Dóminus regnávít, exsúltet terra, *laeténtur insulae multae. 2. Nubes et caligo in circúitu eius, *iustitia et iudícium corrécitio sedis eius. *Psalmus 92*

25. Antífona 9

Ave regum Rex et Dómine, qui pietáte sola dilexísti tuum gregem, nec devitásti crucis fore maledictum, ave nostra dulcédo, medicaméntum et médice, o sanctíssime Dómine, tuo pétimus salvári sanguine, pro quibus mors mortí factus es, et morsus inférno. 1. Dóminus regnávít, irascántur pópuli; *qui sedet super Chérubim, moveátur terra. 2. Dóminus in Sion magnus, *et excélsus super omnes pópulos. *Psalmus 98*

26. Responsórium 7

Sanguis tuus, Dómine, peccátum de peccáto dammans in mortem, *Pópulo

new song *sing unto the Lord, all the earth. 2. Sing unto the Lord, bless his name *shew forth his salvation from day to day. *Psalm 95*

24. Antíphon 8

Lord, fount of mercy, in which is washed away the contamination of our sins, graciously succour your redeemed family; and having redeemed them with the shedding of your precious blood, after their human life, with their sins remitted, benignly grant them, good shepherd, a place in Paradise. 1. The Lord reigneth * he is clothed with majesty. 2. The Lord is clothed with strength, wherewith he hath girded himself *the world also is stablished, that it cannot be moved. *Psalm 92*

25. Antíphon 9

Hail, King of kings and Lord, who loved your flock solely through your tenderness and did not shrink from being the reviled object on the cross. Hail, our sweet Lord, our cure and our curer. O most holy Lord, we beg to be preserved by your blood, we for whose sake you became the death of hell. 1. The Lord reigneth; let the people tremble *he sitteth between the cherubims; let the earth be moved. 2. The Lord is great in Zion *and he is high above all the people. *Psalm 98*

26. Responsory 7

To deal with sin condemning sin to death, *May your blood, Lord, grant

for Herren, all jorden. 2. Syng for Herren, pris hans navn, *forkynn hans frelse fra dag til dag. *Salme 95*

24. Antífon 8

Herre, barmhjertighetens kilde, hvor syndens smitte vaskes bort, kom din gjenløste familie til unnsetning. Du som har gjenløst dem, - etter livet på jorden og med syndene tilgitt, - skjenk dem, gode hyrde, plass i paradiset. 1. Herren er konge, fryd deg, du jord, *de talløse øyer juble. 2. Omkring ham er mulm og skyer, *rettferd og rett er hans trones grunnvoll. *Salme 92*

25. Antífon 9

Vær hilset, kongenes Konge og Herre, som av godhet alene har elsket din hjord og ikke kviet deg for korsets hånord. Vær hilset vår sodme, vårt legemiddel, vår helbreder. O helligste Herre, vi ber om frelse ved ditt blod, du som drepte døden for oss, og selv ble bitt av helvete. 1. Herren er konge, folkene er i opprør; *Han som troner over kjeruber, jorden rystes. 2. Herren er stor i Sion, *og opphøyet over alle folk. *Salme 98*

26. Responsorium 7

Ditt blod, Herre, - når synden dømmes - synder til døden, *- Måtte det gi

det redempto, ut a peccato liber, et ab hoste sit securus. V. In quo nos Deo nostro fecisti regnum et sacerdotēs, sanguis tuus, Dómine, ne pereamus cum impiis. *Pópulo det redempto.

27. Responsórium 8

Grátia dominica de morte triúmphans, callidi serpentis fraudem cónterens, hostem superávit. *Pro liberándis poena quos tenuit. V. Per cuius undam ságuinis quam devorárat impius absórtam refúdit tártaurus praedam. *Pro liberándis.

28. Responsórium 9

Summa laus Jesu Christo sit per aevum, qui dum ligni maledictum factus est propter hóminem. *Ad óvile Patris lapsus tractus est homo. V. Cuius dum militis lancea latus foderétur, sanguis efflúxit per quem morte devicta. *Ad óvile Patris. V. Glória Patri et Filio et Spiritui Sancto. Sicut érat primo et nunc et semper *Ad óvile Patris.

Laudes

29. Antíphona 1

Crux benedicta nitet, Dóminus qua carne pepéndit atque cruóre suo vúlnera nostra lavit. *Psalmus 92*

30. Antíphona 2

Salvátor mundi, salva nos, qui per

to the people you have redeemed that they be free from sin and safe from the enemy. V. Your blood, Lord, with which you have made us a kingdom and priests for our God, lest we perish with the wicked. *May your blood.

27. Responsory 8

The grace of the Lord, triumphing over death and treading the cunning serpent with his deceit, has overcome the enemy. *In order to free those who were held in torment. V. Through the tide of His blood, which the wicked had drained, hell has disgorged the prey it had engulfed. *In order to free.

28. Responsory 9

The highest praise be given through all eternity to Jesus Christ. While He was made a reviled object on the cross for man's sake, *Fallen man was led to the fold of the Father. V. When His side was pierced by the soldier's spear, the blood flowed forth, through which, after death was vanquished, *Fallen man. V. Glory be to the Father, and to the Son, and to the Holy Spirit. As was first, and now, and always *Fallen man.

Laudes

29. Antíphona 1

The blessed cross shines forth, on which the Lord hung in the flesh and bathed our wounds with his blood. *Psalm 92*

30. Antíphona 2

O Saviour of the world, who by

det gjenløste folk, at det blir fritt fra synden og trygt for fienden. V. Ved ditt blod har du gjort oss til et kongedømme og til prester for vår Gud. Herre, la oss ikke gå til grunne med de ugudelige. *Måtte det gi.

27. Responsorium 8

Herrens nåde, som seirer over døden og trækker den listige slangens bedrag under fot, har overvunnet fienden. *For å fri de som var skyldige til straff. V. Gjennom denølgen av hans blod som den onde hadde slukt, måtte dødsriket kaste det slukte byttet tilbake. *For å fri.

28. Responsorium 9

All ære til Jesus Kristus i evighet. Da han ble gjort til spott på treet for menneskets skyld, *Ble det falne menneske ført til Faderens fold. V. Da hans side ble gjennomstunget av soldatens lanse, fløt blodet som overvant døden. *Ble det falne menneske. V. Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd. Slik det var først, og nå, og alltid *Ble det falne menneske.

Laudes

29. Antífon 1

Det velsignede kors stråler, - hvor Herren i kjødet hang, og med sitt blod vasket våre sår. *Salme 92*

30. Antífon 2

Verdens Frelser, frels oss, du som ved

crucem et ságuinem redemísti nos, auxiliáre nobis, te deprecámur, Deus noster. *Psalmus 99*

31. *Antíphona 3*

Orábat Christus in caelum ad Patrem ascensúrus: Comméndo tibi, pie Pater, filios tuos quos dedísti mihi quosque próprio ságuine generávi Ecclésiæ. *Psalmus 62*

32. *Antíphona 4*

Redemísti nos, Deus, in ságuine tuo, ex omni tribu et lingua, et pópulo et natióne; et fecísti nos Deo nostro regnum. Canticum trium puerorum. *Dan. 3*

33. *Antíphona 5*

Ecce de quo Iohánnes dicit: Christus natus est in Ísrael, et regni eius non erit finis. Ecce Agnus Dei, ecce qui pio cruóre crimína mundi lavit. *Psalmus 148*

34. *Hymnus*

1. Magnæ Deus poténtiæ qui ex aquis ortum genus partim remíttis gúrgiti partim levas in æra. 2. Dimérsa limphis ímprimens subvécta cælis írogans ut stirpe una pródita diversá rápíant loca. 3. Largíre cunctis sérvulis quos mundat unda ságuinis nescíre lapsum crimínium nec ferre mortis tædium. 4. Ut culpa nullum dèprimat nullum levat iactántia elísa mens ne cóncídat eláta mens ne córruat.

thy Cross and precious Blood hast redeemed us: save us and help us, we humbly beseech thee, O Lord. *Psalm 99*

31. *Antíphon 3*

When he was about to ascend to the Father in heaven, Christ prayed: Loving Father, to you I entrust your sons, whom you gave to me, and whom I produced for the Church with my own blood. *Psalm 62*

32. *Antíphon 5*

You have redeemed us, God, with your blood, men from every tribe and tongue and people and nation, and have made us a kingdom for our God. The Song of the three young Men. *Dan. 3*

33. *Antíphon 5*

Behold the one of whom John says, Christ was born in Israel, and of His kingdom there shall be no end. Behold, the Lamb of God; behold Him who has washed away the sins of the world with His holy blood. *Psalm 148*

34. *Hymn*

1. God of great might, who of the race risen from the waters some you send back to the flood, some you lift into the air. 2. Pressing down those submerged in the waters, those raised appointing to the heavens, so that creatures sprung from one source seize upon different regions. 3. Grant to all your humble servants, who are cleansed by the stream of blood, not to know sinful error, nor endure loath-

some death. 4. Let none be weighed down by guilt, let none be puffed up with boasting, nor the broken mind go to ruin, nor the mind grow haughty and crash. 5. May honour, glory and dominion be to the one and holy Trinity, to the Father, Son and Paraclete through ages everlasting. Amen.

31. *Antífon 3*

Kristus ba, da han skulle stige opp i himmelen til Faderen: Jeg overgir til deg, kjære Fader, dine barn, som du ga meg, og som jeg har født med mitt eget blod for Kirken. *Salme 62*

32. *Antífon 5*

Du har gjenløst oss, Gud, ved ditt blod, av alle stammer og tungemål, folk og nasjoner; og har gjort oss til et rike for vår Gud. De tre guttenes sang. *Dan. 3*

33. *Antífon 5*

Se Ham, om hvem Johannes sier: Kristus er født i Israel, og på hans rike skal det ikke være ende. Se Guds Lam, se Ham som ved sitt hellige blod har vasket bort verdens synder. *Salme 148*

34. *Hymne*

1. Du store maktens Gud, som av det folk du løftet ut av vannet, sender noen tilbake til dypet, løfter noen opp i luften. 2. Du presser ned i vannets dyp, du peker ut for himmelen, slik blir avkom fra samme rot rykket til forskjellige steder. 3. La alle dine tjenere som blodets flod har renset, ikke kjenne syndens fall eller bære dødens kjedsomhet. 4. Så synden ikke trykker ned, skryt ikke løfter opp, nedbrutt

5. Honor, decus, impérium, sit Trinitáti únicae, Patri, Nato, Paráclito, per infinita sáecula. Amen.

35. *Antíphona ad Benedictus*

Laeténtur omnes pópuli tantæ festivitátis glória, quia hódie Rex Cælórum, pro nobis qui factus est crucis maledíctum, quique, próprio ságuine, nos a mortis vínculo erípere dignátus est, -in nostræ carnis substántia ad nos veníre voluit. Ergo pro tantis tamque venerándis beneficiis Redemptóri nostro dicámus omnes: Benedictus Dóminus Deus Ísrael. Alleluía, alleluía.

Ad Secúndas Vesperas

36. *Antíphona ad Magnificat*

Rex sæculórum, qui ut servum redímeres, nostræ substántia carnis índui dignátus es, Exáudi sérvulos in tui ságuinis susceptióne te laudántes et tuo redéptos ságuine fías tecum vívere, Christe, caput nostrum, Iesu, finis liberatiónis nostræ.

some death. 4. Let none be weighed down by guilt, let none be puffed up with boasting, nor the broken mind go to ruin, nor the mind grow haughty and crash. 5. May honour, glory and dominion be to the one and holy Trinity, to the Father, Son and Paraclete through ages everlasting. Amen.

35. *Antíphon to Benedictus*

Let all people be joyful in the glory of this great festivity, for today the King of Heaven, who became a reviled object on the cross for our sake and deigned to snatch us from the chains of death with his own blood, was willing to come to us in the substance of our flesh; for such great kindnesses, so revered, let us then all say to our Redeemer: Blessed be the Lord God of Israel. Alleluia, alleluia.

From Second Vespers

36. *Antíphon Magnificat*

Eternal King, who to redeem your servant thought fit to be garbed in the substance of our flesh, give ear to your humble servants praising you in the reception of your blood; and cause those redeemed by your blood to live with you, Christ Jesus our head, the goal of freedom.

sinn ikke mister kraft, oppløftet sinn ikke styrter ned. 5. Heder, ære, makt til den éne Treenighet, til Faderen, Den Fødte, Talsmannen gjennom alle tider. Amen.

35. *Antífon til Benedictus*

La alle folk glede seg over denne store festens herlighet, for i dag har Himlenes Konge, -Han som for oss ble gjort til korsets spott, og lot enhver av oss, ved sitt blod, fra dødens lenker rykkes ut, -i dag har han villet komme til oss i vårt eget kjøds skikkelse. Derfor, for så store velgjerninger, som vi skylder all ærbødighet, la oss alle si til vår Gjenløser: Velsignet er Herren, Israels Gud. Halleluja, halleluja.

Til andre vesper

36. *Antífon til Magnificat*

Du Tidens Konge, som for å gjenløse trellen, lot deg kle i vårt kjøds skikkelse, Hør dine tjenere, som priser deg for ditt blods komme og, gjenløst ved ditt blod, får leve med deg, - Kristus, vårt hode, - Jesus, fullendelsen av vår frigjøring.

«Blóð várs herra Jesv Christi kom til Niðar ós» – med disse ord noterer de islandske *Annales regii* for året 1165 ankomsten til en dråpe av Kristi blod i Nidaros, dagens Trondheim i Norge. Hva som ankom til byen var en verdifull relikvie. På skjærtorsdag hadde Kristus selv snakket om blodet sitt som et tegn til syndenes forlatelse. Apostelen Paulus, i brevet til Efeserne, skriver «I ham [Kristus] har vi friheten, kjøpt med hans blod, tilgivelse for syndene.»

I Middelalderens nattverdsliturgi var den realpresente forestilling om forvandling av brød og vin til Jesu legeme og blod eneherskende. Forvandlingen fant sted gjennom en mystisk gjenopplevelse av Jesu nattverdsmåltid og pasjonshistorie. I blodsrelikvier hadde man i tillegg konkrete, fysiske spor av pasjonen, av Frelserens *historiske* kropp. Dette skiller blodsrelikvier fra de andre Kristus-relikvier som «bare» hadde vært i kontakt med Frelseren: Veronikas svetteduk, korset, tornekrone, naglene, lansen som åpnet Kristi side (den kaltes «den hellige lansen»), og likkleddet. Det er derfor ikke forunderlig at vi finner, fra det 10. århundre og oppover, et betydelig antall av blodsrelikvier i Europa: I Reichenau, i Lucca, Fécamp, Glastonbury, Brugge, og Weingarten. Hvis informasjonen i de islandske annaler om at en hellig blod-relikvie ankom i Nidaros i 1165 er korrekt, er Nidaros blant de tidligste steder med en slik prominent relikvie.

Som mange viktige helgenrelikvier ble også Kristi hellige blod og dets ankomst i Trondheim tema for en kirkelig fest. Festen fikk navnet «Susceptio sanguinis» (blodets overtagelse) og ble feiret hvert år på 12. september. I en liste over festdager som ble kunngjort under erkebiskop Jón II Rauðr (1268–82) blir festen kalt «Fingergulzmesso» – Fingergullsmesse. Navnet antyder at blodsdråpen ble oppbevart i en gyllen finger-ring.

I erkebiskop Jón II Rauðrs tid hadde *Susceptio sanguinis*-festen en betydelig liturgisk rang, bare en grad mindre enn de høyeste kirkefester som jul eller påske. En slik liturgi var omfangrik og krevende, både tekstlig og musikalsk. Den omfattet et eget messe-repertoar og en syklus av sanger for festdagens tidebønner dvs. 1. vesper, vigiliene, laudes, fire mindre tidebønner, 2. vesper og kompletorium, dvs. mer enn 30 sanger. Syklusen for tidebønnene, *Fingergull-officiet*, har overlevd i bare én håndskrift som oppbevares i dag i Det Kongelige Bibliotek

i København: MS Add. 47 folio (se digitaliserte reproduksjoner av hele fragmentet: www.kb.dk/permalink/2006/manus/69/). Add. 47 gir oss den eneste bevarte og heldigvis samtidig mest omfattende informasjonen om *Fingergull-officiet*. Kilden, bestående av bare ti pergamentblader, er restene av en tidebønnbok (antifonarium) i relativt stort korbok-format (45,5x30 cm). Antifonariet ble skrevet mellom 1250–75, trolig for Nidarosdomen. Fragmentet er også berømt som en viktig kilde til en større del av Olavs-officiet.

Hellig blod-syklusen vi finner i Add. 47, tilhører en type middelalderske officier hvor sangene støtter seg nesten utelukkende på melodier fra andre, eldre officier (den samme framgangsmåte ble også valgt for Olavs-officiet og mange andre middelalderske helgen-officier). I sin utgave fra 2004 har Gisela Attinger identifisert modellene som lå til grunn for sangene til *Fingergull-officiet*. Melodiene kommer blant annet fra jule-officiet og hellig kors-officiet. En stor gruppe av sponsorer ble overtatt fra tidebønnene til den såkalte «Sexagesima»- og «Quinquagesima»-søndagen, dvs. andre og første søndag før askeonsdag.

Hvorfor skrev man i Nidaros ikke ny musikk for ankomsten til hellig blod-relikvien? Et svar på spørsmålet kan være å henvise til en spesiell effekt som oppstår hvis man synger samme musikk til forskjellige tekster: når man synger en sang med den ene teksten blir man minnet om den andre, på grunn av musikken – og omvendt.

Sangtekstene og lesningene til Sexagesima- og Quinquagesima-søndagens liturgi kom fra Det gamle testamentet. På Sexagesima-søndagen ble historien om Noa og syndfloden lest. På Quinquagesima ble en episode av Abrahams historie fortalt. Begge fortellinger ble forstått som forbundet med Kristi lidelseshistorie: Noa gjaldt i middelalderen som en forløpsfigur for Kristus. Treet til Noas ark ble forstått som et varsel om korset, den rensende store syndfloden som forløpssymbol på Kristi blod. I historien om Abraham og Isak forstås ofringen av sønnen Isak som et varsel om ofringen av Menneskesønnen Jesus. Å gjenta melodier som hørte til denne tematikken med ny tekst i *Fingergull-officiet* kan ha vært motivert av intensjonen om i generell forstand å vise til den dypere sammenheng mellom disse episoder i menneskehetens frelseshistorie.

Av og til finnes sågar enda tydeligere forbindelser. Her et eksempel: I løpet av vigiliene på Quinquagesima-søndagen sang kannikene i Nidarosdomen responsoriet *Clamor inquit*. Teksten til responsoriet siterer historien om Sodoma og Gomorra som blir fortalt i Første Mosebok (18:20–21). Responsorium-teksten begynner med Guds tale: Herren har hørt klagen om byenes ondskap og vil se om det stemmer. Verset gir et utdrag fra Abrahams berømte forsøk på å avvende katastrofen ved å henvise til at å drepe alle innbyggerne i byene uten å gjøre forskjell ville være urettferdig (Første Mosebok 18:23–33). I *Fingergullsofficiets* syvende responsorium, *Sanguis tuus*, fikk den gamle melodien til responsoriet *Clamor inquit* ny tekst. Responsoriet *Sanguis tuus* feirer Kristi blod som en frelsende kraft. Blodet har en gang beseiret arvesynden, sier teksten, nå er blodet et våpen i kampen mot Djevelen. I verset blir det sunget at Kristus har gjort de troende til prester av hans blod og arvinger til Himmels kongerike.

Ved første øyekast forteller det originale Quinquagesima-responsoriet *Clamor inquit* (og den senere tekstvarianten *Sanguis tuus*), helt ulike historier. I responsoriet *Clamor* ber Abraham om en rettferdig behandling av innbyggerne i Sodoma og Gomorra. Han lykkes, men med et katastrofal resultat: vi vet fra Første Mosebok 19 at bare den fromme og rettferdige Lot, hans kone og døtre kunne flykte fra den totale ødeleggelsen (kona ble visstnok til en saltstøtte da hun så seg tilbake). I det gamle Testamentet er rettferdighet det herskende prinsippet. Mer positivt er svaret i Fingergull-responsoriet *Sanguis tuus*: etter Kristi lidelse, som vasket bort arvesynden, lever kristne under nåde-prinsippet. Til tross for sine synder er kristne forsikret om at dens bønner om nåde vil få et positivt svar som følge av Jesus offerdød og hans rensende blod.

Responsoriet *Clamor inquit* og responsoriet *Sanguis tuus* synges på samme melodi, som sagt. Dette binder altså sammen straffehistorien om Sodoma og Gomorra og frelseshistorien om Kristi blod. Vi kan anta at kannikene som kjente disse sanger utenat husket historiene de var forbundet med. Den identiske musikken henviste dermed til et grunnleggende epokeskifte – fra rettferdighetens tidsalder til nådens tid – som fant sted i Kristi pasjon, og oppstandelse, og som hadde så stor betydning for menneskene i Middelalderen. Gjenbruken av eldre melodier i *Fingergull-officiet* hadde med andre ord trolig et teologisk-eksegetisk formål.

Fingergull-officiet ble ikke skapt for å synges av en «menighet» bestående av lekmenn. Den ble skrevet først og fremst for en klerikal elite, og skulle sørge for at Nidaros-geistligheten kunne feire den liturgiske gudstjenesten på en høytidelig og betydningsfull måte. Et officium var en høytidelig seremoniell meditasjon som ble utført av en gruppe av innviede medlemmer, spesialister, som hadde viet hele sitt liv til liturgien og dens musikk. Disse medlemmene forsto seg selv som geistlige stedfortredere for alle andre befolkningsgrupper.

I dag har Fingergullrelikvien forsvunnet og mange oppfatter den middelalderske relikvie-kulten som noe frastøtende, hedensk og verdensfjernt. Men hvis vi fokuserer på hovedtanken som ligger bak hellig blodkulten, nemlig temaet om menneskehetens frelse som utgår fra et objekt som stammer fra det Guddommelige, skjønner vi kanskje dens langvarige attraktivitet. Og den virker jo fortsatt: hvem av oss opplyste nåtidige har ikke latt seg fascinere av bøker og filmer som *Indiana Jones og det siste korstog* eller *Da Vinci-koden* som bare er nye opplag av en tradisjon som går fra Richard Wagners *Lohengrin* eller *Parsifal* tilbake til Chrétien de Troyes gralshistorie (1100-tallet) og de middealderske legender om Maria Magdalena?

Men hva vi i dag kanskje forstår bare som fascinerende historier var for middelalderen realitet: i feiringen av *Fingergull-officiet* ble innhold av aller høyeste betydning tematisert, tekstlig og musikalsk, nemlig Guds konkrete virksomhet i «vår tid» og på «vår jord». *Fingergull-officiet* feirer at Kristi tilstedeværelse i form av en blodsdråpe er en garanti for åndelig og fysisk frelse for hele regionen – «hos oss» i Nidaros. Her ligger vel en del betydning også for oss i dag. Hvis vi undersøker nøyaktig hva tekstene dreier seg om og hvor melodiene kommer fra i sangsykluser som Fingergull-officiet kan vi se hva som opptok Nidarosgeistligheten, hva som var viktig for denne geistlige eliten og hvordan den uttrykte seg.

For videre lesning: Gisela Attinger / Andreas Haug (eds.), *The Nidaros Office of the Holy Blood. Liturgical Music in Medieval Norway*, Tapir academic press : Trondheim 2004. Roman Hankeln, 'Intertextual Strategies in the Chants of Medieval saints' Offices (historiae)', in: Marek Thue Kretschmer (ed.), *La typologie biblique comme forme de pensée dans l'historiographie médiévale*, Brepols, Turnhout 2014 (Textes et Études du Moyen Âge, 75), pp. 197–217.

Randi Lundemo, Gunn Mogseth Skrove, Nora-Marie Brattebø, Lise Waet Herjuaune, Petra Bjørkhaug, Bente Mari Bjørnås, Guro Karlsholm, Lisbeth Stokke Grande, Ragnhild Jepsen, Mona K. Skjeldal, Line Anni Solbakken, Elisabeth Silseth, Anne Karin Støren, Cecilie Karlsen, Frida J. Krüger and Torhild Grøttland

SOLOISTS

Randi Lundemo 9, 11, 12, 13, 15, 21
Elisabeth Silseth 6, 14, 15, 16, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28
Lisbeth Stokke Grande 6, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 26, 27, 28
Mona K. Skjeldal 6, 14, 16, 20, 22, 26, 27, 28

Recorded at Ringsaker Church, Norway
May 2014 by Lindberg Lyd AS

Recording Producer Prof. EUGEN LIVEN D'ABELARDO
Balance Engineer BEATRICE JOHANNESSEN

Editing JØRN SIMENSTAD
Mix and Mastering MORTEN LINDBERG

Graphic Design MORTEN LINDBERG
MS Add. 47, 2 (fol. 6r-10r), Det Kongelige Bibliotek, København
Transcriptions GISELA ATTINGER Tapir Academic Press
Musical Advisor & Neumatic Restitutions Prof. EUGEN LIVEN D'ABELARDO
Photo Schola Sanctae Sunnivae LASSE BERRE
Session Photos BEATRICE JOHANNESSEN
Liner Notes Dr. habil. ROMAN HANKELN
Latin to Norwegian Translation EGIL MOGSTAD
Liner Notes Translation RICHARD HUGH PEEL

Financially supported by Arts Council Norway, Adolf Øiens Fond,
Fond For Lyd og Bilde, Fond For Utøvende Kunstnere, Torstein Erbos Gavefond

Executive Producers JØRN SIMENSTAD,
WOLFGANG PLAGGE and MORTEN LINDBERG

2L is the exclusive and registered trade mark
of Lindberg Lyd AS 20©15 [NOMPP1505010-360] **2L-114-SACD**

This recording was made by Lindberg Lyd AS with DPA microphones and HORUS converters to a PYRAMIX workstation.
Digital eXtreme Definition is a professional audio format that brings "analogue" qualities in 24 bit at 352.8 kHz sampling rate.